

Тема 1

Актуални въпроси по търговско право и несъстоятелност

ПРЕДЯВЯВАНЕ, ПРИЕМАНЕ И ОСПОРВАНЕ НА ВЗЕМАНИЯТА ОСПОРВАНЕ НА СПИСЪЦИТЕ

1. Производство по възраженията срещу списъците на приетите и неприетите вземания

Законът предвижда задължение на синдика да оповести по два общодостъпни начина изготвените от него списъци - чрез депозирането им в канцеларията на съда, където същите са на разположение на всички кредитори за извършване на справки, и чрез предоставянето им за обявяване в търговския регистър. Обявяването на списъците на приетите, на служебно приетите и на неприетите вземания и на финансовите отчети оповестява по публичен начин становището на синдика за кръга на кредиторите, размера на техните вземания и поредността на удовлетворяването им в производството. С оповестяването законът свързва и началния момент на броене на срока за оспорване на списъците.

Производството по оспорване на списъците е особено производство, което има за цел да разреши по окончателен начин спора между кредиторите или между кредиторите и длъжника относно съществуването на определено предявено вземане, с участието на всички заинтересовани лица, след изслушване на становището на синдика, в качеството му на орган, който е съставил списъците. Производството по оспорване на списъците се образува въз основа на възражение от легитимирани лица, което се разглежда самостоятелно, но представлява неотменна част от производството по несъстоятелност. Видът на това производство не е категорично определен в закона. Същото носи някой от белезите на исковото производство (например задължителното конституиране на всички заинтересовани лица), но характерът на акта, с който се произнася съдът - определение, което не разрешава спора по окончателен начин, не се ползва със сила на присъдено нещо и най-вече правото на заинтересованата страна да предяви иск за съществуване на оспореното вземане сочат за наличието на друг, особен вид производство, **което обаче е състезателно**, а не охранително по своя характер. Производството по възражението следва да бъде определено като **необходим и задължителен етап от оспорването на вземанията**, тъй като непровеждането на фаза по разглеждане на възраженията от съда по несъстоятелността води до недопустимост на исковото производство по чл. 694 ТЗ. Горното е потвърдено от съдебната практика - **Определение № 282 от 15.04.2011 г. по ч. т. д. № 235/2011 г., ТК, I т. о. на ВКС**, съгласно което „Разпоредбата на чл. 694, ал. 1 ТЗ разглежда възможност за предявяване на положителен или отрицателен установителен иск срещу неприето, респективно прието вземане с определение на съда, постановено по реда на чл. 692, ал. 4 ТЗ. Положителна процесуална предпоставка за предявяване на иска от кредитора или длъжника е подаване на възражение срещу изготвения от синдика списък на приетите, респективно неприети вземания.” - **Решение № 21 от 01.02.2007 г. по т. д. № 492/2006 г., I т. о. на ВКС**, в което са очертани изчерпателно всички процесуални предпоставки за допустимост на иска по чл. 694 ТЗ, след които изрично е

посочено и наличието на валидно депозирано и разгледано възражение срещу списъците.

Съгласно нормата на чл. 690, ал. 1 ТЗ длъжникът или кредиторът може да направи писмено възражение пред съда срещу прието или неприето вземане в седмодневен срок от обявяването на списъците в търговския регистър. Правната уредба дава основание за бъдат очертани следните особености на производството:

1.1 Компетентен съд

Законът възлага компетентност за разглеждане на всички съпътстващи производството по несъстоятелност съдебни производства на съда, който се е произнесъл по молбата за откриване на производство по несъстоятелност - съда по несъстоятелността. Съгласно разпоредбата на чл. 613 ТЗ това е окръжният съд по седалището на търговеца към датата на подаване на молбата за откриване на производство по несъстоятелност, като последващите промени в седалището на дружеството са ирелевантни за определяне на местната подсъдност по възражението. Същата следва от изричната норма на чл. 692, ал. 2 ТЗ, съгласно която, възражението следва да бъде разгледано от съда, натоварен да се произнесе по одобряването на списъците.

1.2. Легитимирани лица

Процесуалната легитимация на страните в гражданския процес винаги се свързва с наличието на правен интерес от защита на правата им пред съд. Производството по възражение срещу списъците се основава на същия принцип, поради което законът признава правото на оспорване на списъците на всяко лице, което има интерес от удовлетворяване на собственото си вземане, респективно от неудовлетворяване вземането на друго лице в производството по несъстоятелност. Това са длъжникът, както и всички лица, предявили вземане в производството, независимо в кой от съставените списъци са включени вземанията им. Легитимирани да оспорят списъците са и лицата, чиито вземания, въпреки че са надлежно предявени поради пропуск на синдика не са включени в нито един от изготвените списъци.

Правният интерес на длъжника от оспорване на списъка на приетите вземания се презюмира, тъй като в случай, че общият размер на приетите вземания е по-нисък от стойността на осребреното имущество, длъжникът няма да бъде заличен от търговския регистър и ще продължи да осъществява дейността си след прекратяване на производството по несъстоятелност - чл. 735, ал. 2 ТЗ.

Кредиторът с неприето вземане също има правен интерес от оспорване, тъй като невключването на предявеното от него вземане в списъка, изготвен от синдика, преклудира възможността за неговото удовлетворяване както в производството по несъстоятелност, така и в рамките на отделно исково производство, на основание чл. 688, ал. 1 във връзка с чл. 739, ал. 1 ТЗ. В този смисъл е и ***Решение № 111 от 13.03.2006 г. по гражд. д. № 369/2000 г., ТК, I о. на ВКС***, в което е посочено, че *„Законодателят е предвидил специален ред на предявяване, оспорване и доказване съществуването (несъществуването) на вземане на кредитор в производството по несъстоятелност. Пропускането на посочените в закона срокове и процедура на предявяване и оспорване на вземането на кредитор преклудира възможността то да бъде предявено или оспорено по исков ред, т. е. чрез заобикаляне на специалните*

разпоредби на ТЗ да се разреши спор за съществуването или несъществуването на прието вземане”.

Кредиторът с прието вземане няма правен интерес да оспорва приемането на собственото си вземане, но за него е налице правен интерес от оспорване приемането на вземането на друг кредитор. Масата на несъстоятелността служи за общо съразмерно удовлетворяване на всички кредитори в производството, поради което пониският окончателен размер на всички приети вземания ще обуслови по-голям процент на удовлетворяване на приетите вземания. Приемането на дадено вземане като обезпечено променя поредността на удовлетворяване на вземанията в сметката за разпределение, поради което за всеки кредитор възниква правен интерес от оспорване на прието вземане, с твърдения, че същото съществува в приетия размер, но не е обезпечено. Допустима е и обратната хипотеза - при която кредитор възразява срещу приемането на собственото му вземане като необезпечено, при твърдения, че същото е надлежно обезпечено, например със залог или ипотека.

В съдебната практика е поставян и въпросът за допустимостта на възражение срещу списъците, депозирано от лице, което изобщо не е предявило вземане в производството, тъй като не е негов титуляр. По този въпрос в **Определение № 748 от 23.12.2009 г. по ч. т. д. № 740/2009 г., ТК, I т. о. на ВКС**, е прието, че *„третото встъпващо лице не релевира самостоятелни права в процеса, а и не може да има такива. Спрямо него не може да съществува специалната процесуална предпоставка за предявяването на установителния иск по чл. 694 във връзка с чл. 692 ТЗ, именно ищецът по него да е направил възражение по чл. 690, ал. 1 ТЗ. Такова възражение не може да направи третото лице.”* Правният интерес на това лице от оспорване на списъците, съответно от встъпване в производството по установителния иск по чл. 694 ТЗ, е отречен, поради което трети лица, непредявили вземания в производството, нямат качеството на надлежна страна в производството по възражение срещу списъците.

Интересен от гледна точка на практиката е въпросът с допустимостта на депозиране на възражение от лице, което има качеството на непререгистриран търговец по § 5, ал. 2 от ПЗР на ЗТР - търговско дружество или кооперация, което не е изпълнило в срок задължението си по § 4 от ПЗР на ЗТР за пререгистрация в новия търговски регистър. Както бе посочено в § 2, т. 1, тези търговци са с непрекъзната правосубектност, но с ограничена дееспособност, включително и процесуална, като за същите, предвид десезирането на органите им липсва възможност да предявят вземанията си в производството. В случай обаче, че вземането е предявено преди изтичане на срока за пререгистрация по § 4 от ПЗР на ЗТР се поставя въпросът за легитимиранията лица в производството по евентуално възражение срещу това вземане. Законът забранява изрично непререгистрираните търговци да предявяват иски и постановява пълно десезиране на техните органи - § 5, ал. 2 от ПЗР на ЗТР. Производството по възражение срещу списъците е задължителен предшестваш и подготвителен етап на исковото производство по чл. 694 ТЗ, поради което следва да се приеме, че липсата на законова възможност подобен кредитор да предяви иск за установяване на вземането си априори пречатства и възможността същият да се легитимира като кредитор, депозирал възражение по надлежния ред в срока по чл. 690 ТЗ. В хипотезата на прието вземане на непререгистриран кредитор, предявено преди изтичане на срока по § 4 от ПЗР на ЗТР, което е оспорено от друг кредитор, следва да общо основание да се приеме, че същият има качеството на легитимиран ответник в производството, тъй като липсва изрична законова забрана срещу тези търговци да бъдат образувани иски в производството.

Друг интересен практически проблем е допустимостта на възражение, предявено от кредитор, чието вземане е вписано в допълнителния списък на приетите вземания по чл. 688, ал. 1 ТЗ, срещу включването на вземането му в този списък, при твърдения, че същото е предявено в срока по чл. 685, ал. 1 ТЗ и е следвало да бъде включено в основния списък на приетите вземания. Тази хипотеза следва да бъде разрешена с оглед принципа за наличие на правен интерес. Тъй като вземането на кредитора е прието по надлежния ред, а удовлетворяването му в производството не зависи от момента на приемането му, от поредността му в списъка на приетите вземания, нито от това дали същото е включено в основния или допълнителния списък, за кредитора по принцип липсва правен интерес от възражение единствено на това основание. Такъв би бил налице, в случай че възражението включва в себе си и доводи за неоснователно включване в списъка на приетите вземания на друг кредитор, което кредиторът по чл. 688, ал. 2 ТЗ иска да оспори. Тъй като кредиторът с вземане по чл. 688, ал. 1 ТЗ няма право да възражава срещу вече прието вземане, в тази хипотеза по необходимост съдът трябва да изследва преюдициално и въпроса дали вземането на оспорващия кредитор е депозирано в срока по чл. 685, ал. 1 ТЗ и в случай на установяване на горното да се произнесе по валидното възражение срещу приетото оспорено вземане.

1.3. Предмет на оспорване

Предметът на възражението по чл. 690 ТЗ може да обхване един или всички елементи на списъка на приетите вземания. Предмет на оспорване може да бъде самото съществуване на вземането, например с твърдения, че същото не е възникнало валидно или че сключеният договор е развален, прекратен, или вземането е погасено поради плащане, прихващане или по давност преди образуване на производството по несъстоятелност. Предмет на оспорване би могъл да бъде единствено размерът на вземането - приет или неприет, както и съществуването и размерът на отделните негови компоненти - главница, договорни и възнаградителни лихви, неустойки. На самостоятелно оспорване подлежи и основанието за възникване на вземането, посочено в списъка - договорно или извъндоговорно, както и наличието на привилегии или обезпечения. Последното е безспорно прието в съдебната практика - ***Определение № 120 от 26.01.2011 г. по т. д. № 854/2010 г., ТК, II т. о. на ВКС***), приложимо по аналогия и за в производството по възражение, доколкото същото е задължителен предшестват етап от исковото установително производство, в което е посочено, че „искът по чл. 694 ТЗ е установителен по своя характер - предмет на същия е установяване съществуването или несъществуването на определено вземане към длъжника в производство по несъстоятелност, респективно наличието или не на обезпечение или привилегия на това вземане”. Допустимостта на това оспорване се извлича непосредствено и от разпоредбата на чл. 726, ал. 2 ТЗ, която изрично го постановява. Правният интерес от оспорване наличието на обезпечение се обосновава от поредността на удовлетворяване на обезпечените вземания. Съгласно чл. 722, ал. 1 ТЗ същите се удовлетворяват от клас 1 - преди и всички останали вземания. На оспорване подлежи размерът на вземането, както и неговата структура. ***„Възраженията за размера и структурата на вземанията на кредиторите са относими към фазата по оспорване и одобряване на списъка на приетите от синдика вземания” - съгласно Решение № 69 от 18.02.2005 г. по гражд. д. № 286/2004 г., ТК, I т. о. на ВКС.***

Дискусионен в теорията е въпросът допустимо ли е кредитор да депозира възражение единствено срещу поредността на удовлетворяване на вземането му, предвид

обстоятелството, че поредността на удовлетворяване не е задължителен реквизит на списъка по чл. 686, ал. 1, т. 1 ТЗ. Застъпва се становище, че въпреки липсата на изрично указание в закона, синдикът е длъжен да посочи в списъка и поредността на удовлетворяване на вземанията, за да могат кредиторите да защитят правата си още на този ранен етап от производството. Налице е и становище, че поредността на удовлетворяване на дадено вземане се посочва едва в сметката за разпределение, която подлежи на отделно обжалване и може да бъде коригирана служебно от съда, поради което във фазата по оспорване на списъците не следва да бъдат допускани възражения с предмет единствено поредността на удовлетворяване на вземането. Въпросът с допустимостта на подобно възражение следва да бъде преценяван с оглед обстоятелствата по всеки конкретен казус. В случай че синдикът е посочил в списъка на приетите вземания и поредността на удовлетворяване по чл. 722 ТЗ (което е често срещано в практиката), следва да се приеме за допустимо подобно възражение още на този етап от производството. В случай обаче, че списъкът не съдържа подобен реквизит, въпросът с допустимостта следва да бъде разрешен съобразно конкретно наведените твърдения. При наличието на доводи относно естеството и произхода на вземането, както и срещу наличието на привилегии и обезпечения, които имат непосредствено отражение върху поредността на удовлетворяването му, възражението следва да бъде прието за допустимо. В горния смисъл е постановено оопределение № 374 от 13.06.2014 г. на ВКС по ч. т. д. № 599/2014 г., II т. о., в което е посочено, че „при изготвяне на списъка на приетите вземания синдикът посочва кредитора, размера, основанието на вземането, привилегиите и обезпеченията и датата на предявяването им - чл. 686, ал. 1, т. 1 ТЗ. Правото на кредитора да направи писмено възражение пред съда срещу прието или неприето от синдика вземане и впоследствие правото да предяви иск за установяване несъществуването на прието вземане или съществуването на неприето вземане включва не само правото на възражение срещу основанието или размера на вземането, но и възражение срещу привилегиите и обезпеченията.”

От кръга на вземанията, които биха могли да бъдат предмет на оспорване, законът изключва две категории вземания - вземанията, които са установени с влязло в сила съдебно решение, след датата на решението за откриване на производство по несъстоятелност, по което е взел участие синдикът (чл. 691, ал. 1 ТЗ) и публично вземане, установено с влязъл в сила акт за установяване. Всяко възражение, депозирано срещу вземане, попадащо в някоя от тези две категории, се явява недопустимо, и не следва да бъде приемано за разглеждане от съда по несъстоятелността.

Първата от посочените категории обхваща вземанията, установени в резултат на възобновено исково производство, което е било спряно в хипотезата на чл. 637, ал. 1 ТЗ. При неприемане на вземането, съгласно разпоредбата на чл. 637, ал. 3, т. 1, спряното производство се възобновява, а като страни по делото задължително се конституират синдикът и кредиторът, а в случай че вземането бъде прието, но е оспорено от друг кредитор, спряното производство се възобновява в хипотезата на чл. 637, ал. 3, т. 2 и като страни по него задължително се конституират синдикът, кредиторът и лицето, подало възражението. Друга допустима от закона хипотеза на образуване на исковото производство при участието на синдика, предвид забраната по чл. 637, ал. 6 ТЗ за образуване на нови съдебни и искиви производства, е единствено хипотезата на производство, образувано при условията на чл. 637, ал. 6, т. 3. ТЗ - за събиране на парично вземане, обезпечено с имущество на трети лица.

Недопустимостта за депозиране на възражения срещу втората категория вземания е закрепена изрично в разпоредбата на чл. 164, ал. 4 ДОПК, съгласно която „в случай че вземането е установено с влязъл в сила акт, синдикът незабавно го включва в списъка на приетите вземания, така, както е предявено. Това вземане не може да бъде оспорвано по реда на част четвърта от Търговския закон или чрез обжалване на определението на съда за одобряване на списъка на приетите от синдика вземания. Нормата не е съобразена с актуалната редакция на чл. 687, ал. 2 ТЗ, съгласно която тези вземания подлежат на служебно приемане от синдика, както и со. постановената в чл. 692, ал. 6 ТЗ необжалваемост на определението за одобряване на списъка на приетите вземания. В решение № 43 от 20.06.2014 г. на ВКС по т. д. № 2471/2013 г., I т. о., ТК е прието, че *„забраната по чл. 164, ал. 4 ДОПК за оспорване по реда на чл. 690 и сл. ТЗ на публично вземане, установено с влязъл в сила акт, произтича от специфичния ред и начин на установяване на публичните вземания, поради което законодателят е разпрострял задължителната сила на акта и спрямо третите лица, неучаствали в производството по издаване на акта за установяване на публично вземане, каквито са кредиторите на масата на несъстоятелността... Правилото, съдържащо се в чл. 164, ал. 4 ДОПК, следва да бъде съобразено и в производството по чл. 694 ТЗ, като се зачете задължителната сила на акта относно установеното с него публично вземане, доколкото оспорването на вземането не се основава на нововъзникнали факти.*

В същото решение ВКС посочил, че тази забрана се разпростира единствено върху фактите, които са настъпили до стабилизирането на акта за установяване на публично вземане, поради което от неговата задължителна сила не са преклудирани фактите, които са настъпили след влизането му сила – например погасяване на публично вземане чрез прихващане, погасяване по давност или опрощаване. Правилото, съдържащо се в чл. 164, ал. 4 ДОПК, следва да бъде съобразено и в производството по чл. 694 ТЗ, като се зачете задължителната сила на акта относно установеното с него публично вземане, доколкото обаче оспорването на вземането не се основава на нововъзникнали факти.

В случай, че вземането е установено с акт, който не е влязъл в законна сила, вземането се включва под условие в списъка на приетите от синдика вземания и се удовлетворява по реда на чл. 725, ал. 1 ТЗ. В случай, че актът не е влязъл в законна сила и към датата на съставяне на окончателната сметка за разпределение, условието се счита за несбъднато и вземането се изключва от разпределението.

1.4. Специални условия за допустимост

Освен правния интерес и установените ограничения в предмета на оспорване, законът не въвежда други специални предпоставки за допустимост на възражението, освен определения в чл. 690, ал. 1 ТЗ седмодневен срок от датата на обявяване на списъците в търговския регистър. Началният момент на срока е ясно и конкретно дефиниран в закона, което е потвърдено и от съдебната практика - *Определение № 746 от 23.12.2009 г. по ч. т. д. № 617/2009 г., ТК, I т. о. на ВКС*, съгласно което „нормата на чл. 690, ал. 1 ТЗ е ясна и категорична, че седмодневният срок за възражение тече от обявяването по чл. 689 ТЗ. Обявяването по този текст представлява обявяването в търговския регистър на представените от синдика списъци. Този извод следва и от историческото тълкуване на тези две норми, в редакцията ДВ, бр. 58 от 2003 г., които свързват началния момент на срока за възражение от обнародването на списъците в ДВ. Следователно законодателят определя началния момент на този

срок не с индивидуалното уведомление на кредиторите, а с публичното оповестяване списъка на синдика, което понастоящем става чрез обявяването му в търговския регистър.”

Срокът за депозиране на възраженията срещу списъците преклузивен, а пропускането му обуславя невъзможност кредиторът да реализира правата си, предявявайки специалния установителен иск по чл. 694 ТЗ. В този смисъл е и константната съдебна практика - **Определение № 307 от 29.06.2000 г. по ч. гражд. д. № 307/2000 г., V г. о. на ВКС**, в което е прието, че „пропуснатият срок за възражения по списъка на синдика с приетите от него вземания, не подлежи на възстановяване. Той е процесуален преклузивен срок, поради което неупражняването му в законния срок води до преклудирание на правото за възражения.”

1.5. Страни в производството

Съгласно разпоредбата на чл. 692, ал. 3 ТЗ в производството по възражението съдът по несъстоятелността е длъжен служебно да конституира като страни длъжника, кредитора, който оспорва неприемането на собственото си вземане, или приемането на вземането на друг кредитор, както и кредитора с оспореното вземане. Задължително като страна в производството се конституира и синдикът, който следва в тридневен срок от получаване на препис от възражението да депозира писмено становище по същото. Това следва от съдържанието на списъка на неприетите вземания, при съставянето на който синдикът не е длъжен да излага мотиви за отказа. Поради това депозирането на становище по всяко едно от възраженията за първи път обективира доводите на синдика, обусловили неприемането. Срокът за депозиране на становището е инструктивен, същият може да бъде продължен до датата на съдебното заседание, но липсата на становище от страна на синдика препятства неговото законосъобразно провеждане. Непредставянето на становище следва да обоснове отлагане делото, тъй като поставя в невъзможност страните и съда да се запознаят с мотивите на синдика. Задължителното призоваване на длъжника е обусловено от наличието на правен интерес от участие в производството по оспорване на вземанията с цел постигане максимална обективност и достоверност на списъците. Правният интерес на възразилия кредитор и на кредитора, чието вземане се оспорва, следва от възможността в резултат на успешното провеждане на възражението вземането да бъде включено, респективно изключено, за първи път от списъка, с оглед на което същите ще реализират правата си още на този етап от производството.

1.6. Характер на съдебното производство

Нормата на чл. 693, ал. 3 ТЗ не съдържа яснота относно характера на съдебното производство по възражение срещу списъците. Предвидено е единствено задължение на съда за разглеждане на възражението в открито съдебно заседание, като по възможност всички депозираните възражения се разглеждат в едно и също съдебно заседание. Теорията и съдебната практика не са категорични по въпроса за правната природа на производството. Безспорно същото няма характер на исково производство, но въпреки това носи белезите на типично състезателно производство. Крайната му цел - уточняване на кръга на кредиторите в производството чрез установяване съществуването или несъществуването на оспореното вземане, поставя и въпроса за допустимостта на събирането на нови доказателства във фазата по разглеждане на възражението. Приема се, че при разглеждане на възражението е допустимо страните

да представят в подкрепа на твърденията си нови писмени доказателства, които не са били представени с молбата за предявяване на вземането. Горното е поддържано последователно от съдебната практика, например в *Решение № 1515 от 5.02.2001 г. по гражд. д. № 2086/2000 г. на ВКС*, но и в актуалните съдебни актове по тези въпроси - *Определение № 1085 от 30.12.2011 г. по ч. т. д. № 735/2011 г., ТК, II т. о. на ВКС*, в което е прието, че „съгласно чл. 692, ал. 3 ТЗ постъпилите възражения се разглеждат в открито заседание с призоваване на синдика, длъжника, кредитора, чието включване или невключване на вземане в списъка се оспорва, и направения възражението, като в съдебното заседание страните имат право да представят доказателства, да изразяват становища и релевират правни доводи”.

Интересен е и въпросът относно допустимостта на останалите доказателствени средства - гласни доказателства и съдебни експертизи. Налице е становище за тяхната безусловна допустимост, което се базира на препаращата норма на чл. 621 ТЗ, постановяваща субсидирано приложение на ГПК за всички неуредени случаи. Обратното становище - това за недопустимост на тези доказателствени средства изхожда от междинния характер на производството, което представлява подготвителен етап на същинското исково производство, в което страните ще имат възможност да представят и съберат всички относими и допустими доказателства. Аргумент в полза на недопустимостта е и обстоятелството, че събирането на тези доказателства ще доведе до необосновано забавяне на цялото производство по несъстоятелност (тъй като законът свързва началния момент на множество срокове с датата на обявяване в търговския регистър на определението за одобряване на списъците), без реално да допринесе за изясняване на спора предвид предстоящото исково производство. Производството по чл. 692 ТЗ следва да внесе яснота в спора между синдика, длъжника и кредиторите с цел избягване на продължителното и скъпо исково производство. В случай обаче, че тази яснота не може да бъде постигната във фазата по разглеждане на възражението, на всички участници в производството е гарантирана възможността да защитят правата си чрез предявяване на специалния установителен иск. В тази светлина следва да бъде разглеждан и въпросът с допустимостта на новите доказателства в производството по възражението.

1.7. Акт на съда

Разпоредбата на чл. 692, ал. 3 ТЗ задължава съда да се произнесе по всички разгледани възражения с отделно определение. Това задължение следва от практическата необходимост от постановяване на едно единно определение за одобряване на списъците на приетите вземания. Съгласно разпоредбата на чл. 692, ал. 6 ТЗ определението на съда по възражението срещу списъците на приетите и неприетите вземания не подлежи на обжалване. Същото е окончателно и произвежда валидно правно действие в момента на неговото постановяване. Разпоредбата на чл. 692 ал. 6, приета за първи път с ДВ, бр. 58 от 2003 г., е наложила и разясняване на характера на това определение в съдебната практика. По този повод ВКС е приел, че определението на съда по чл. 692, ал. 3 ТЗ, с което се отхвърля или уважава възражението по списъците, не подлежи на обжалване. Така в *Определение № 52 от 24.01.2001 г. по ч. гражд. д. № 7/2002 г., V г. о. на ВКС*, е прието изрично, че „определението по чл. 692, ал. 3 ТЗ не подлежи на обжалване.” Същото няма характера на прекратително определение, поради което отхвърлянето на възражение срещу списъците не прегражда правото на кредитора, предявил вземане да защити правата си по исков ред. Това становище се застъпва последователно и в последващи решения на ВКС в *Решение №*

*149 от 08.12.2009 г. по ч. т. д. № 341/2009 г., ТК, I т. о. на ВКС, постановено по реда на чл. 290 ГПК, е посочено изрично, че „определението по чл. 692 ТЗ е необжалваемо и съдебната практика е категорична, че лицата по чл. 690 ТЗ разполагат с възможността да предявят положителен или отрицателен установителен иск по реда на чл. 694, ал. 1 ТЗ, в случай че са направили валидни възражения по реда на чл. 690, ал. 1 ТЗ. Следователно безспорно е, че правилността на определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ (включване/невключване на вземане в списъка) може да бъде проверена в производството по чл. 694, ал. 1 ТЗ”. Това становище е възприето и в **Определение № 443 от 03.06.2011 г. по ч. т. д. № 237/2011 г., ТК, II т. о. на ВКС**. Липсата на правен интерес от обжалване е аргументирана с наличието на друг процесуален ред, гарантиращ пълна защита на правата на кредиторите и на възразили кредитори с приети вземания, тъй като производството по установителния иск по чл. 694, ал. 1 ТЗ приключва с решение, което се ползва със сила на присъдено нещо и има задължително обвързващо действие за всички участници в производството по несъстоятелност. С цел процесуална икономия и съобразно основния принцип на производството по несъстоятелност - бързина при развитието на отношенията, продължаването на междинната и подготвителна фаза по възражението е неоправдано.*

Изготвил: съдия Бистра Николова